

direktorius

2020 m. d.  
įsakymu Nr. VI-

## ŪKIO SUBJEKTŲ, PERKANČIŲ-PARDUODANČIŲ ŽALIĄ PIENĄ IR PREKIAUJANČIŲ PIENO GAMINIAIS, VEIKLOS PRIEŽIŪROS TVARKOS APRAŠAS

### I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, veiklos priežiūros tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato viešosios įstaigos Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūros (toliau – Agentūra) atliekamos ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną, veiklos priežiūros procesą, apimančią tikrinamo objekto atrankos tvarką, pasirengimo vykstant į patikrą vietoje bei patikros vietoje atlikimo tvarką, patikros vietoje metu nustatytų faktinių aplinkybių vertinimo tvarką, neplaninių patikrų inicijavimo pagrindus, ataskaitos apie ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną, veiklos priežiūros teikimo tvarką.

2. Ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, veiklos priežiūros tikslas – užtikrinti, kad žalio pieno pirkimo-pardavimo procese ūkio subjektai nevykdytų draudžiamų veiksmų, nustatytų Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatyme.

3. Šiame Apraše vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai:

3.1. **Administracinė patikra** – Agentūros inspektorių atliekamas administracinis ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną, veiklos tikrinimas, kurio metu dokumentai ir informacija tikrinama nuotoliniu būdu, kai ūkio subjektai teikia dokumentus elektroninėmis priemonėmis, o Agentūros inspektorius naudoja PAIS duomenimis.

3.2. **Kryžminė patikra** – Agentūros inspektorių atliekamas fizinis ir (arba) administracinis ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną, veiklos tikrinimas, siekiant sulygtinti žalio pieno pirkėjo ir žalio pieno pardavėjo teikiamų duomenų ir informacijos atitikimą. Kryžminė patikra atliekama visais patikros atvejais.

3.3. **PAIS** – Pieno apskaitos informacinė sistema.

3.4. **Pakartotinė patikra** – Agentūros inspektorių atliekamas fizinis ir (arba) administracinis ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną, veiklos tikrinimas, siekiant įsitikinti, ar nebuvo pažeisti Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nustatyti terminai.

3.5. **Patikra** – Agentūros inspektorių atliekamas fizinis ir (arba) administracinis ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną, veiklos – vertinant Pieno apskaitos informacinėje sistemoje pateiktų duomenų, kitų dokumentų duomenis ir informaciją, siekiant įsitikinti, ar žalio pieno pirkimo-pardavimo procese ūkio subjektai nevykdė draudžiamų veiksmų, nustatytų Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais,

nesąžiningų veiksmų draudimo įstatyme. Patikros gali būti kryžminės, administracinės, pakartotinės, patikros vietoje, taip pat planinės ir neplaninės.

3.6. **Patikra vietoje** – Agentūros inspektorių atliekamas fizinis ūkio subjekto veiklos tikrinimas – informacijos ir duomenų, įrašytų Pieno apskaitos informacinėje sistemoje ir dokumentuose, tikrinimas atvykus į ūkio subjekto buveinę.

3.7. **Tikrinamas laikotarpis** – patikros atlikimo momentu laikotarpis, apimantis praėjusį kalendorinį mėnesį, einamąjį kalendorinį mėnesį ir sekantį einantį kalendorinį mėnesį.

4. Kitos Apraše vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatyme (toliau – Nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymas) ir Lietuvos Respublikos atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją įstatyme bei šiuos įstatymus įgyvendinančiuose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

5. Agentūra atlieka veiklos priežiūrą tų žalio pieno pirkėjų, kurie Pieno supirkimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. gegužės 9 d. įsakymu Nr. 146 „Dėl pieno supirkimo taisyklių patvirtinimo“, registruoti žalio pieno supirkimo ir (arba) perdirbimo veiklai plėtoti. Išskyrus įmones, kurios perka-parduoda žalią pieną tai pačiai įmonių grupei priklausančioms įmonėms (dukterinėms įmonėms, filialams), kurių priimamiems sprendimams tiesioginę įtaką turi patronuojanti įmonė, Įstatymo nuostatų taikymas netenka prasmės. Tokiu atveju, dukterinės įmonės, filialai nėra tikrinami, jei Agentūrai yra pateikti įrodantys dokumentai.

6. Agentūros atliekama ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną, veiklos priežiūra apima:

- 6.1. ūkio subjektų konsultavimą, metodinės pagalbos teikimą,
- 6.2. ūkio subjektų veiklos išankstinę priežiūrą,
- 6.3. patikrų (administracinių, kryžminių, planinių, neplaninių ir pakartotinių) vykdymą,
- 6.4. ūkio subjektų informavimą apie patikrų metu nustatytus rezultatus,
- 6.5. ūkio subjektų veiklos priežiūros analizę.

7. Ūkio subjektų konsultavimas, metodinės pagalbos teikimas yra prioritetinga Agentūros vykdomos ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną, veiklos priežiūros dalis. Ūkio subjektai konsultuojami žodžiu, telefonu, raštu arba elektroniniu paštu. Aktuali informacija skelbiama Agentūros interneto svetainėje ir visuomenės informavimo priemonėse, organizuojamos konferencijos, susitikimai su žalio pieno pirkėjais ir žalio pieno pardavėjais.

8. Agentūros inspektoriai, atlikdami išankstinę ūkio subjektų veiklos priežiūrą, iki galimo pažeidimo – nesąžiningų veiksmų, nurodytų Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose, padarymo momento gali atlikti bet kurios rūšies patikras: patikras vietoje, kryžmines, administracines.

9. Agentūros inspektoriai atlikdami ūkio subjektų, perkančių-parduodančių žalią pieną, veiklos priežiūros vadovaujami nediskriminavimo, skaidrumo, viešumo, metodinės pagalbos, funkcijų atskyrimo (keturių akių) principais.

## II SKYRIUS

### PASIRENGIMAS PATIKRAI VIETOJE, TIKRINAMO OBJEKTO/IMTIES

#### ATRANKA

10. Agentūros inspektorius, vadovaudamasis Agentūros direktoriaus patvirtintu einamųjų metų Žalio pieno pirkėjų planinių patikrų planu, atsirinkęs patikrai žalio pieno pirkėją PAIS duomenų pagrindu kiekvieno žalio pieno pardavėjo atžvilgiu tikrina, ar:

10.1. perkant žalią pieną iš tos pačios žalio pieno pardavėjų grupės ir jį pristatant žalio pieno pirkėjui tokiu pačiu būdu (žalias pienas pristatomas į žalio pieno supirkimo punktą, žalias pienas paimamas tiesiogiai iš ūkio, žalias pienas pristatomas tiesiogiai į žalio pieno perdirbimo įmonę), žalio pieno pirkimo-pardavimo sutartyse nebuvo taikyta skirtinga žalio pieno pirkimo kaina, išskyrus atvejus, kai pienas perkamas iš žalio pieno pardavėjų, parduodančių savo gamybos pieną ir priklausančių pieno gamintojų organizacijoms, pripažintoms Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu nustatyta tvarka, tačiau šiuo atveju negali būti taikoma mažesnė žalio pieno pirkimo kaina negu ji būtų nustatyta pagal žalio pieno pardavėjų grupes (Nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo 3 straipsnio 3 dalies 1 punktas);

10.2. nebuvo mažinama žalio pieno pirkimo kaina dažniau kaip kas du iš eilės einančius reguliariai parduodamo žalio pieno tiekimo laikotarpius, kaip nustatyta Atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją įstatyme (Nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo 3 straipsnio 3 dalies 4 punktas);

10.3. nebuvo mažinama žalio pieno pirkimo kaina, nustatyta žalio pieno pirkimo-pardavimo sutartyje, daugiau negu 3 procentiniais punktais (Nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo 5 straipsnis).

11. Patikrai atrenkami visi žalio pieno pardavėjai, kurių atžvilgiu pagal PAIS duomenis galima įtarti padarytus pažeidimus – atliktus nesąžiningus veiksmus, įtvirtintus Nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo 3 straipsnio 3 dalies 1 ir 4 punktuose bei 5 straipsnyje, bet ne daugiau kaip 100 žalio pieno pardavėjų atrinktų pagal didžiausią nustatytą kainų skirtumą.

12. Agentūros inspektorius nustatytos formos Patikros akte (Aprašo priedas) nurodo kiekvieno atrinkto žalio pieno pardavėjo duomenis:

12.1. vardas, pavardė, juridinio asmens pavadinimas;

12.2. tikrinamu laikotarpiu galiojančios žalio pieno pirkimo-pardavimo sutarties (-ių) datą ir numerį;

12.3. faktinį nupirktą natūralaus žalio pieno kiekį kg,;

12.4. sutartyje numatytą bazinių pieno sudėties rodiklių pieno pirkimo kainą (neįskaitant sutartyje numatytų priemonių ir priedų (Eur už kg tūkstantųjų tikslumu) kiekvienu įskaitiniu laikotarpiu;

12.5. faktinę bazinių pieno sudėties rodiklių pieno pirkimo kainą (su priemonėmis ir priedais bei nuoskaitomis, taikytomis pagal Pieno supirkimo taisyklės (Eur už kg tūkstantųjų tikslumu);

12.6. žalio pieno pardavėjo grupę kiekvienu žalio pieno tiekimo laikotarpiu, kaip nustatyta Atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją įstatyme įskaitiniu laikotarpiu;

12.7. žalio pieno pristatymo būdą.

13. Be Aprašo 12 punkte numatytų duomenų Agentūros inspektorius Patikros akte fiksuoja duomenis ir informaciją, nustatytą ankstesnių (ne vėlesnių nei 12 mėnesių laikotarpiu nuo planuojamos patikros vietoje dienos) Agentūros vykdytų patikrų metu žalio pieno pirkėjo atžvilgiu.

14. Prieš vykstant į patikrą vietoje Agentūros inspektorius užpildo Patikros akto lentelės Nr. 1 10 klausimo 2-7 stulpelius ir 11 klausimo 2, 3, 4, 6 stulpelius. Likusius Patikros akto lentelių Nr. 1 ir Nr. 2 stulpelius Agentūros inspektorius pildo tik atvykęs į atrinkto tikrinti žalio pieno pirkėjo buveinę, dalyvaujant žalio pieno pirkėjo atstovams.

15. Agentūros inspektorius, nustatęs, kad trūksta informacijos ar duomenų patikrai vietoje atlikti turi teisę kreiptis į žalio pieno pirkėjus ir žalio pieno pardavėjus ir reikalauti, kad ne

vėliau kaip iki patikros vietoje atlikimo dienos Agentūrai el. paštu: [pienokontrolė@litfood.lt](mailto:pienokontrolė@litfood.lt) pateiktų papildomus dokumentus, informaciją ar paaiškinimus.

16. Prieš vykstant į patikrą vietoje, Agentūros inspektorius ne vėliau kaip prieš 2 darbo dienas iki numatomos patikros vietoje dienos privalo informuoti atrinktą tikrinti žaliajo pieno pirkėją apie patikrą vietoje, nurodydamas tikslią patikros datą ir laiką. Pranešimas ūkio subjektui turi būti įteikiamas asmeniškai per kurjerį arba siunčiamas registruotu paštu arba elektroniniu paštu, tačiau visais atvejais turi būti patvirtinamas apie pranešimo gavimą.

### **III SKYRIUS**

#### **PATIKRŲ VIETOJE ATLIKIMO TVARKA**

17. Agentūros inspektoriai atvykę į patikrą vietoje tikrinamam ūkio subjektui pateikia pasirašytinai susipažinti su patikros pagrindu – Agentūros direktoriaus įsakymo, kuriuo pavedama atlikti žaliajo pieno pirkėjo veiklos tikrinimą, kopiją.

18. Agentūros inspektorius patikros vietoje metu, nustatęs faktines aplinkybes, jas pažymi Patikros akte. Į Patikros akto Lentelės Nr. 2 2 ir 3 stulpelius įrašomi žaliajo pieno pardavėjų, atrinktų atsitiktine tvarka iš Lentelės Nr. 1 10 klausimo skilties, duomenis.

19. Agentūros inspektoriai, siekdami įsitikinti, ar nebuvo atlikti nesąžiningi veiksmai, numatyti Aprašo 10.1-10.3 papunkčiuose – vertina PAIS duomenis lyginant su duomenimis ir informacija oficialiuose dokumentuose (žaliajo pieno pirkėjo vidaus naudojimo informacinėse sistemose, sutartyse, sąskaitose faktūrose, raštuose-pranešimuose ir kituose dokumentuose, susijusiuose su žaliajo pieno pirkimu-pardavimu) bei fiksuoja nustatytus neatitikimus Patikros akte.

20. Agentūros inspektoriai, siekdami įsitikinti, ar nebuvo vienašališkai nutraukta žaliajo pieno pirkimo-pardavimo sutartis apie tai nepranešus kitai sutarties šaliai per sutartyje nustatytą terminą, kuris negali būti trumpesnis kaip 30 dienų (Nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punktas); ar nebuvo pakeistos žaliajo pieno pirkimo-pardavimo sutarties sąlygos apie tai nepranešus kitai sutarties šaliai per sutartyje nustatytą terminą, kuris, išskyrus atvejus, kai didinama žaliajo pieno pirkimo kaina arba kai žaliajo pieno pirkėjas yra kooperatinė bendrovė (kooperatyvas), Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu nustatyta tvarka pripažinta žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu), negali būti trumpesnis kaip 30 dienų (Nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punktas) vertina praėjusį kalendorinį mėnesį galiojusiais žaliajo pieno kainas, kainų nustatymą pirkimo-pardavimo sutartyse, žaliajo pieno pirkėjo siųstus raštus-pranešimus žaliajo pieno pardavėjui, praėjusios patikros metu fiksuotas žaliajo pieno kainas ir Patikros akte fiksuoja einamojo mėnesio žaliajo pieno kainas; Nustačius Aprašo 18.1 ir 18.2 papunkčiuose nustatyto termino nesilaikymo atvejus, Patikros akte fiksuojamos visos faktinės aplinkybės bei daromos dokumentų kopijos.

21. Agentūros inspektoriai, siekdami įsitikinti, ar nebuvo pirktas ir parduotas žalias pienas, nesudarius žaliajo pieno pirkimo-pardavimo sutarties (Nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 3 punktas), apklausia žaliajo pieno pirkėją ir atsakymą nurodo Patikros akte.

22. Agentūros inspektoriai, siekdami įsitikinti, ar galimai buvo nesupirktas viso žaliajo pieno kiekis pagal žaliajo pieno pirkėjo ir žaliajo pieno pardavėjo, parduodančio daugiau kaip 500 kg žaliajo pieno per dieną, sudarytas žaliajo pieno pirkimo-pardavimo sutartis, nukrypstant ne daugiau kaip 10 procentų nuo žaliajo pieno pirkimo-pardavimo sutartyse nurodyto žaliajo pieno kiekio, vertina žaliajo pieno pirkimo-pardavimo sutartyje nurodytus kiekius ir lygina su oficialiais dokumentais –

žalio pieno pirkėjo pateiktomis sąskaitomis-faktūromis bei nustačius nesupirkto viso žalio pieno kiekio pagal sudarytas žalio pieno pirkimo-pardavimo sutartis, fiksuoja šį faktą Patikros akte

23. Agentūros inspektoriai pildo Patikros akto du egzempliorius, vienas pateikiamas tikrinamam ūkio subjektui pasirašytinai susipažinti bei vienas Patikros akto egzempliorius lieka tikrintam ūkio subjektui. Žalio pieno pirkėjui nesutikus ir nepasirašius Patikros akto Agentūros inspektorius užfiksuoja šį faktą ir pažymi Patikros akte bei pasirašo.

24. Agentūros inspektoriai patikros vietoje metu gali naudoti techninę įrangą (nešiojamąjį kompiuterį, skenerį, fotokamerą ir vaizdo kamerą ir kitą įrangą).

#### **IV SKYRIUS**

##### **NEPLANINIŲ PATIKRŲ INICIJAVIMO IR ATLIKIMO TVARKA**

25. Agentūra gali inicijuoti neplanines patikras, kai:

25.1. gaunamas raštu pranešimas arba pateikiamas pranešimas Agentūros interneto svetainės skiltyje „Pranešk“, kuriame nurodoma, kad galimai yra pažeistos besikreipiančiojo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, susiję su Nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo pažeidimais bei prašoma juos apginti;

25.2. gaunamas institucijos ar viešojo subjekto prašymas ar pavedimas atlikti ūkio subjekto veiklos patikrinimą;

25.3. gaunama arba viešai prieinama informacija, kad galėjo būti padaryti Nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo pažeidimai – nesąžiningi veiksmai – arba kitu pagrindu kyla šie įtarimai;

25.4. atlikus išankstinę priežiūrą (pagal PAIS duomenis) galima įtarti, kad perkant ir parduodant žalią pieną buvo galimai padaryti Nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo pažeidimai.

26. Visais atvejais neplanines patikras, įvertinęs konkrečiu atveju gautą informaciją, skundą, inicijuoja Agentūros direktorius pavesdamas Agentūros inspektoriumi atlikti neplaninę patikrą bei nurodydamas patikros rūšį (administracinę, patikrą vietoje).

27. Vykstant į neplaninę patikrą vietoje žalio pieno pirkėjui pranešimas nurodytas aprašo 16 punkte nesiunčiamas.

28. Neplaninės patikros metu Agentūros inspektorius pildo Patikros aktą.

#### **V SKYRIUS**

##### **PATIKRŲ METU NUSTATYTŲ NEATITIKIMŲ VERTINIMO TVARKA IR ŪKIO SUBJEKTŲ INFORMAVIMAS APIE PATIKRŲ REZULTATUS**

29. Agentūros inspektorius, grįžęs iš patikros vietoje, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas teikia Patikros akto kopiją Agentūros direktoriaus įsakymu sudarytai komisijai vertinti patikros metu nustatytas faktines aplinkybes. Komisija sudaroma iš ne mažiau kaip 3 Agentūros darbuotojų: Komisijos pirmininko ir bent 2 Komisijos narių. Komisijos nariais negali būti Agentūros inspektoriai atlikę patikras.

30. Komisija, vertindama Patikros akte nustatytas faktines aplinkybes, turi teisę reikalauti ūkio subjekto per komisijos nustatytą terminą pateikti paaiškinimus ir patikslinimus dėl nustatytų neatitikimų bei pateikti papildomą informaciją ir duomenis.

31. Komisija sprendimą priima ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo Patikros akto gavimo dienos ir raštu informuoja ūkio subjektą apie patikrų rezultatus, įspėjant apie Nesąžiningų

veiksmų draudimo įstatyme nustatytų reikalavimų laikymąsi, siūlant žalio pieno pirkėjui per komisijos nurodytą terminą atlyginti žalio pieno pardavėjui padarytą žalą.

32. Komisijos sprendimai gali būti ir asmeniškai įteikiami ūkio subjektui arba siunčiami registruotu paštu arba elektroniniu paštu, tačiau visais atvejais turi būti patvirtinamas sprendimo gavimo faktas.

## **VII SKYRIUS**

### **BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

33. Agentūra iki kiekvieno mėnesio 10 darbo dienos pateikia Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerijai ataskaitas apie atliktas patikras ir nustatytus Nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo pažeidimus, taip pat apie gautus skundus dėl Nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo nuostatų pažeidimų, išnagrinėtus skundus ir priimtus sprendimus

34. Agentūros veiksmai arba neveikimas, susijęs su ūkio subjektų veiklos priežiūra, sprendimais, priimtais atlikus patikras, gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

---